

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов /

45-ше (3693) №,
2024 ий 8 ноябрь,
кугарня

0+

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Йöратем Шочмо элем!

Йошкар-Оласе да республикысе түрлө школышто тунемше-влак, Марий Эл Республикым шочмо кечыж дене саламлен, почеламутым сылнын лудыныт. «Мый йöратем родной элем» республикысе конкурс Йоча да самырык-влаклан В.Колумб лүмеш книгагудышто индешымше гана эртаралтын. Йоча-шамыч түрлө поэтын возымо сылнымутшым аклымашке луктыныт.

Таңасымаш кок секцийлан пайлалтын. Икымшыштыже почеламутым марла каласкаленыт, весыштыже кундемнам рушла моктеныт.

– Йоча-влак туныктышо, ача-ава, коча-кова дене пырля толыныт. Коеш: нуно книгагудышто лудаш йöратат, почеламутым куанен тунемыт, сценыш лекташ огыт возжыл. Таңасымашке шукыракие изи ийготан икшыве-шамыч ушненыт. Тыгай конкурсышто кугурак класслаште тунемшие ўдыр-рвезе-влакым ужмо шуэи. Икмыняр студент мастарлыкшым ончыктен. Тидыже куандара, – ойла жюриненже, Марий Эл Республикын сулло артисткаже А.Н.Егошина. – Почеламутым лудмо годым тўнжö – произведенийын шонмашыжым кольыштишо деке намиен шукташ. Сценыште эмоцияшым, артист койышым, лўддымылыкым ужаш моткоч кугу куан. Таче устан лудшо-влак шукын улыт ыле. Мутат уке, кажне лудшо сөншыше лийын ок керт. Тидланак конкурс эртарена: уста-влак кокла гыч эн талыжым ойырена.

Снимкыште: икымше верым налше-влак София Тимофеева, Анна Ямаева, Дарья Юр'ева. О.МОШКИНА-МАЙКОВАН фотожо.

Умбакыже – 2-шо лаштыкыште.

ПОДПИСКЕ

2025 ийын икымше пелийжылан «Ямде лий» газетлан возалташ вашкыза! Подпискым ыштыше-влак коклаште лотерей модыш эртаралтеш. Тидлан квитанцийн копияжым редакцийшке колтыман. Индекс – П4696.

Ак – 489 тенгеат 79 ыр.

Российысе увер

«Йүштө Кугыза» национальный у ий модыш конкурс 24 ноябрь марте эртаралтеш. Тагасымашке ушнаш пайрем кожыш сакалташ келшыше да пöрткöргым сълнештараш полшышо модыш-влакым ыштыман. Түрыс увер - конкурсы.рф/contests/shki_2. сайтыште.

Интернет кевыт-влак кузе пашам ыштат, палынет? Тугеже «Урок цифры» всероссийский тунемме проектын «Магазин приложений» уроклашкыже ушно. 5-24 ноябрьыште «ВКонтакте» тўшка эртарар. Тўрыс увер – урокцифры.рф сайтыште.

«Культура вокруг нас» всероссийский тўвыра онлайн-олимпиадышке 1-11-ше класслаште тунемше-влак ушнен кертыт. Тудо Учи.ру платформышто 2 декабрь марте эртаралтеш. Олимпиадыш cultura.uchi.ru сайт гыч пурман.

Марий Элысе увер

25 ноябрь гыч 8 декабрь марте Всероссийский экологий диктант эртаралтеш. Марий Элыште 2 да 6 декабрьыште Республикысе йоча экологий да биологий рўдерыште кумылан кажне ег возен кертеш.

Йошкар-Олаште «Герои Отечества» музейно-патриотический рўдерым почыныт. Тушто тўрлө жапысе герой-влак дене палыме лияш йөн уло. Рўдер Ленин проспект, 24Б адрес дене верланен. Каныш кече – рушарня ден шочмо.

Шахматым йöратыше-влаклан Йошкар-Олаште кава йымалне модмо верым келыштареныт. Чарла кремльыште шым шахмат ўстелым шындыныт. Российыште тений 26 тыгай площадкым почшаш улыт.

Йöратем Шочмо элем!

Тўналтышыже – икымше лаштыкыште.

Сълнымутым марла лудмаште 1-4-ше класслаште тунемше-влак коклаште Калыкле сымыктыш гимназийыште шинчымашым погышо Анна Ямаева икымше верым сенен налын. Волжск оласе 9-ше номеран кыдалаш школышто тунемше София Тимофеева 5-9-ше классла коклаште ончыко лектын. Кугурак класс да студент-влак коклаште И.С.Палантай лўмеш тўвыра да сымыктыш колледжыште тунемше Дарья Юрьева ойыртмалтын. Мероприятийыш ушнышо эн изи ўдыр, Мария Бирюкова, ончышо-влакын пöлекышт дене

палемдалтын. Тудо Йошкар-Оласе 23-шо номеран кыдалаш школышто 1-ше «В» классыште тунемеш.

Почеламутым рушла каласкалымаште изирак ийготан-шамыч коклаште Йошкар-Оласе 29-ше номеран школышто 1-ше классыште тунемше Таисия Шакирова, 5-9-ше классла коклаште Йошкар-Оласе 23-шо номеран школ гыч Анна Феоктистова, кугурак-влак коклаште Йошкар-Оласе Сервис технологий техникумын студентше Лейла Очиева икымше верыш лектыныт.

О.МОШКИНА-МАЙКОВА.
Снимкыште: конкурс годым.
Авторын фотожо.

Тўрлө, да икоян

Ме, Марий Турек районысо ешартыш шинчымашым пуышо рўдерын пашаенже-влак, Карлыган тўвыра да спорт комплексыште «Храним прошлое, восхищаемся настоящим, покоряем будущее!» III республикысе фестивалым эртаренна. Тушко тўрлө район гыч участник-шамыч ушненыт. Нуно ешышт, жаплыме йўлашт, пайремышт, калык тувырышт, кочкышышт дене палдареныт. Ўярня, Шорыкйол, Угинде пайрем-влакым, «Омсалондемым руымаш», «Салтакыш ужатымаш», «Азалан лўмым пуымаш» йўла-шамычым модын ончыктеныт.

Конкурсым иктешлымеке, «Хранители семейных традиций» тагасыште Параньга район Кугу Пумарий школ гыч Веселовмыт (снимкыште) сенышыш лектыныт. «Народные праздники и обряды» тагасыште Параньга район Олор школын усталык коллективше ойыртмалтын.

И.ЩЕГОЛЕВА.
Фотом рўдерын архивше гыч налме.

Шкетанын корныжым тошкат

Оршанке район Кугунур школ каникул жапыштат йоча йүк дене темше лийын. 30 октябрьште тушто «Шкетан лудмаш» республикысе краеведений конференцийым кокымшо гана эртареныт **(снимкыште)**. Школын пашаенже да тунемше-влак кугу пайремым ямдыленыт.

Конференцийым Еш идалык-лан пöлекленыт. Паша ныл секцийыште гүжлен, ик секцийже заочно эртаралтын. Шке гыч возымо почеламутым сылнын лудмаште 1-ше номеран Шернур школышто 10-шо классыште тунемше Ксения Веткина сенгышыш лектын. Я.П.Майоров-Шкетанлан пöлеклалтше почеламутым лудшо-влак коклаште 1-4-ше класслаште тунемше-шамыч рада-

мыште Оршанке район Кугу Öрша школ гыч Аделина Рябина икымше лийын. Кугурак ийготан-влак коклаште Марково школышто 6-шо классыште тунемше Виталий Шурыгин ончыко лектын. Йоча-влак шке гыч возымо мыскараштым аклаш ончылгочак колтеныт. Эн онайлан Медведево район Руэм школышто 9-ше «А» классыште тунемше Варвара Долонина «Пазарыште» ойлымашыжым шотленыт. Кугунур школышто марий йылме ден литературым туныктышо Л.Г.Елькина Яков Павловичын илышыже да сылнымутшо почеш ямдылыме интерактивный модыш дене икымше верым налын.

Я.П.Майоров-Шкетанын произведенийже гыч ужашым модын ончыктымаш эн онайын чучын.

Кугунур школ ик жаплан чынак театрыш савырнен. Тиде тангасыште 1-ше номеран Шернур школышто тунемше-влак **(пурла снимкыште)** «Кышал» мыскарам модмыштлан Гран-прим налыныт.

Сенгыше ден призер-влаклан дипломым да пöлекым кучыктеныт. Кугунур школым вуйлатыше Г.А.Садовина конференцийыш ушнышо-влаклан тауштен. Я.П.Майоров-Шкетанын сылнымутшым шымлыме пашам умбакыжат шуйымо нерген ойлен. Ушаныме шуэш, йоча ден туныктышо-шамыч тиде конференцийыш ончыкыжымат ушнаш тунгалыт. Ты пайрем удыр-рвезе-влакын усталыкыштым почын пуаш йöным ышта.

Е.СЕРГЕЕВА.
Авторын фотожо-влак.

Шернур район Кукнур школышто икымше классыште тунемше-влакым түрлö велым изинек вияндена. Нуно конкурслашке ушнаш тунгалыныт, проектым ышташ тунемыт. Мутлан, окружающий мир урок дене «Моя малая Родина» проектым ямдыленыт. Кажне йоча ача-ава полшымо дене презентацийым ыштен да шочмо ялже, кундемысе вершöрлаже, палыме да пага-

лыме пошкудыжо нерген кугешнен каласкален. Снимкыште Даша Чайниковам ужыда. Тудо Куракин ялже нерген ойлен.

Йоча-влак Ачан кечыжланат ямдылалтыныт: почеламутлам сылнын лудыныт. Тыге икшыве-шамыч калык ончылно выступатлаш, шонымыштым раш да чаткан ойлаш тунемыт.

Т.А.КОНАКОВА.
Авторын фотожо.

Икымше лум

Таче икымше лум тольо: ошо-ошо, шинчам йымыктарыше. Ачам эрденак чодыраш тарваныш. Мыйымат пырля нале. Пасушто меран кышам эскерен ошкылына. Но нуно иктаж кок-кум кече кожерлаште шылын кият: сур ужгаштым ош тусаныш эше вашталтен огытыл, лумеш кышам кодымо дечат лүдыт. А вот рывыж кыша ятырак. Тораштак огыл ик рывыжым ужын шуктышна. Тудо кызыт айдеме деч пеш огешат лүд: ял воктенак илен тунемын. Чодыраште коштмо годым ачам түрлö янлык нерген шуко онайым каласкалыш.

Кастенат мландымбалан лум кодо.

Ксения СЕМЕНОВА.
Морко, Арын.

Чавайн

тукым улына

Шольым

Мыйын изи шольым
Писе, чулым, весела.
Тудын дене модына,
Келшен меже илена.

Софья ГРИГОРЬЕВА.
Морко, Унчо.

Сарзе еным шарнен

Марий серызе, Россий Федераций общий образованийын почётан пашаенже Д.М.Рычкова «Воины Отечества» книга циклым ямдылен. Дина Михайловна СВО-што вуйым пыштыше землякше-влак И.В.Смородинов, Е.А.Шабаков, Е.Г.Алгаев, Д.Н.Матвеев нерген аваштын, пелашыштын, родо-тукымаштын, йолташыштын, сарзе-йолташыштын шарнамашыштым посна книгаш чумырен. Поэт-влакын марла да рушла серыме почеламутлаштым кучылтын. Книга-шамычым еш альбомла гыч налме фото-влак дене сорастарен. Д.М.Рычкова, түрлө йöным кучылтын, книга циклын презентацийжым эртарат (снимкыште).

Фотом еш архив гыч налме.

«Тошкалтыш» – пöлек

Икшыве-влаклан марла возышо-шамыч кызыт шагалрак улыт гынат, йоча сылнымут вянгеш, у автор-влак дене пойдаралтеш. Иктыж дене палдарем. Тиде Морко район Йогорсола ялын шочшыжо Светлана Алексеева (снимкыште). Шукерте огыл тудо марий икшывылан эн шерге пöлекым, «Тошкалтыш» книгаг, ямдылен.

– Светлана Васильевна, сылнымутлан изинек шöман лийында? Мо але кö кумыланден?

– Ныл корнан почеламутым тунгалтыш класслаште тунем-мем годымак возкаленам. Школышто марий йылме ден литератур урокым чот йöратенам. Вара марий йылмым да литературым, руш йылмым да литературым тунктышылан тунемаш пуренам. Студент пагытыштат сылнымут корныла тетрадь лаштыкеш веле возалтын кодыныт, уто шинча ужмо деч öрынам. Ешан лийме-

ке, икшывем-влаклан эреак шке почеламутем лудынам але шонен лукмо историйым каласкаленам. 2020 ийыште сулен налме канышыш лекмеке, серыме корныш пöтынек шогалынам.

– Икшывылан возаш мо дене оñай?

– Ондак возымо пашам-шамычым ончал лектым. А тушто мыняр йоча почеламут шыпак шылын киен. Икмыняржым тöрысnek вашталтышым, кызытсе илышлан келшыше у почеламутымат серышым. Иквереш чумырен, «Тошкалтыш» книгаг лукташ пиал шыргыжале. Йочалан возаш – моткоч муткучышан паша. Тиде таза икшывым шочыктен, ушан-шотаным ончен куштен, пенгыдын йол öмбак шогалтыме дене иктак.

– Книгада ойыртегалтыше вуймутан. Молан тыге лöмденда?

– Тыглай ончымаште, тошкалтыш – кöшкö кöзаш але öлыкö волаш йөнештарыме арвер. Илышынат тошкалтышыже уло. Мыйын шонымаште, икшыве тиде тошкалтыш дене, тöням шымлен, шуаралтын, изинек у кöкшытыш шуаш тыршышаш. Йоча поро койыш-шоктышан, ушанле айдеме лийын кушшаш, ава-ачам, шочмо йылмым, элым, пöртöсым йöратышаш. Лачак тидлан кумыландыше почеламут-влакым сборникыш чумырымо. Книга икшыве-шамычлан веле огыл, туныктышо, йочасадысе воспитатель-влаклан пашаштышт кучылташ пайдале.

Х.ТОКПУЛАТОВА мутланен.
Фотом еш архив гыч налме.

Акпарс – талешке

Ожнысо илыш нерген ме, йоча-влак, утларакшым историй урокышто пален налына. Моло предмет-шамычат ешартыш шинчымашым пуат. Мутлан, марий литератур. Шукерте огыл ме Акпарс нерген преданийым лудна. XVI курымысо илышым кеч

изишак шергална. Акпарс нерген уш-акылнам пойдарышна. Тудо лöддымö улмыж, ончыкылык нерген шонен моштымыж дене ойыртегалтын. Марий калыкын талешкыжлан шотлалтеш.

Надя СТЕПАНОВА.
Морко, Коркато.

«Сылнымут – ўшанле йолташем»

Марий серызе, кусарыше Валентин Косоротовын шочмо У Торъял район Тошто Торъялжым палыдыме ег укеат, очыни. Тушан шуко лүмлө ег шочын. Усталык шүлыш ты кундемшыте кызытат озалана. Йоча-влак марий книгаг куанен шергалыт. Верысе школышто 6-шо классыште тунемше Екатерина Мамаева (снимкыште) сылнын лудаш кумылан.

– Мыланем Яков Павлович Майоров-Шкетанын, Юрий Артамоновын, Миклай Казаковын, Олык Ипайын сылнымутыш чонемлан лишыл. Шкетаным гын эн ончык шындем. Тудо ожнысо йӱсӱ илышым ший гай шомакше-влак дене мастарын почын пуа. Ача-авам пагалаш, Шочмо элым йӱраташ туныкта. Произведений-шамычын моторлыкыштым, ойыртемыштым марий литератур урокышто Снежана Геннадьевна Соколова ужаш, шижаш да шымлаш туныкта, – ойла ўдыр.

Катя сылнын лудмо мастарлыкшым конкурслаште терга. Тений «Живая классика» всероссийский конкурсын районысо да регионысо йыжынлаштыже сенгышыш лектын.

Е.Мамаеван почеламутым лудмыжым куар-код полшымо дене аклен кертыда.

«Конаков лудмаш» республикысе, «Марий йылмын юзо вийже», «Йылме пеледышым пого...» районысо конкурслаште, «Шкетан лудмаш» республикысе краеведений конференцийште ончылно лийын.

– Сылнымут – ўшанле, илышым умылаш полиышо эн сай йолташем. Марий литератур шӱртньӧ дене иктак! – ойла Екатерина.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.
Фотом еш архив гыч налме.

Куш, тўзлане!

Марий Эл кугу тўннан каргыштыже изи ваштар лышташла веле коеш. Ик чинче пырче гай верым шочмо Шудасола ялем айла. Тыште мыланем чыла палыме: мӱр пушан олыкшат, сорта гай вияш пўнчыжат, шурнан нуржат... Кеч-кушко каем гынат, чон мӱнгӱ, шочмо суртыш, ўжеш. Уэш шочмо южым шўлалтыме, пошкудо дене кутыралтыме, лишыл ег дене чон почын мутланыме шуэш. Ялем, иктым веле тыланем: куш, тўзлане, пеледалт!

Юля ЯГОДАРОВА.
Советский район.

Кугезынан поянлыкше

Мыланем марий йылме – тиде шочмо йылме. Тудо ава гай шерге да йӱратыме. Йылме ила гын, калыкынат ончыкылыкшо волгыдо лиш. Садлан изинек марла кутырыман. Мый шонымашем шочмо йылмем дене раш да куштылгын каласен кертам. Марий йылме – тиде кугезына-влакын саклен кодымо поянлыкышт. Тудым ме, самырык тукым, аралышаш улына. Йылмын ончыкылыкшо – мемнан, самырык тукымын, кидыштыже.

Софья АЛЕКСЕЕВА.
Морко, Эгерсола.

Корно – книгагудыш

Российысе калык-влакын духовно-нравственный тўвырашт урокышто Кораксола книгагудыш экскурсий дене миенна. Туныктышына Елена Валериановна марла да рушла книга-влакым лудаш налаш темлен. «Марла лудыда гын, марла сайын кутыраш тўналыда, рушла лудыда гын, рушла ойда чатка лиш», – манын тудо. Книгагудо вуйлатыше Татьяна Ананьевна мыланна чыла раш каласкален. Ме чыланат книгагудыш пеленна налынна. Ынде налме книгажым кӱ эн ончыч лудын пытара манын, коклаштына танасена. Теат книгагудыш корным кучыза, йоча-влак.

Эвелина НОВИКОВА.
Морко, Шўргыял.

«Чавайн лудмаш»

Морко районышто «Чавайн лудмаш» конкурс йўлашке пурен, ий еда эртарат. Мыят тушко кажне гана ушнем. Марий сылнымутын классикше С.Г.Чавайнын серыме почеламутшым лудам. Тений серызын «Меранг» ойлымашыж гыч ужашым ямдыленам да сенгыше-влак радамыш лектынам. Кор-

катово лицей гыч эше Александр Тимофеев, Лиана Каландарова, Яна Дементьева усталыкыштым тергеныт. Нунат сенгыше лийыныт. Мемнам снимкыште уждыда.

Анна ИВАНОВА.
Морко район.
Фотом лицейын архивше гыч налме.

Ожно марий калык кызытсе се-мын фарфор, пластмассе, янда кумыж-совлам кучылтын огыл. Коркам, кумыжым пу гыч шке ямдылен. Мастаррак ег-влак шергем, күзö, вурж, сорла вургылам, шудырым, окнасергам пучкеденит. Эн онайже тебе! Марий-шамыч пу көгөн ден сравочымат кельштареныт. Тудым кудо, клат, амбар омсалаш сакеныт. Суртым, ешым, тукымым осал деч аралаш пу гыч түрлö вольыкым, кайыкым пучкеденит. Вуйволакыш имным, лудым пудаленыт. Кудывечым куку сорастарен. Тұрым, суретым тыгак капкаште ужаш лийын.

Самырык да чолга

Кызытат марий калык момгына ок пучкеде?! Ты пашашке самырык-влакат кумылын ушнат. Нунын кокла гыч иктыже – Кужэнгер район Саламатнур ялын эргыже Дмитрий Смородинов (снимкыште). Рвезе Национальный президент школ-интернатым (кызит И.С.Палантай лүмеш тұвыра да сымыктыш колледжын Калыкле сымыктыш гимназийже) тунем пытарымеке, Моско кундемысе Богородский училищыште мастарлыкым таптен. Кызыт рүдоласе ик төнежын бутафор цехыштыже пашам ышта.

– Пу дене пашам ышташ мыланем эре келшен. Ион кугезе кочам печкезе (бондарь) лийын. Ачам – тале столяр. Тудым ончен кушкынам, пырля тунемынам. Иктаж кандаш-индеи ияш улмем годым авамлан шудырашыже шудырым ыштен пуэнам. Школышто тунемме годым тунуктышына Юрий Михайлович Морозов мастарлыкнам вяянден. Училищыште Курыкмари районын шочшыжо, пум писын пучкедымаш дене тұнямбал чемпион Владимир Алманов келге шинчымашым

Мастар кидеш пуат илана

пуэн. Нунылан тауштен илем, – оила Дмитрий.

Мастар рвезе 2020 ийыште шочмо ялжылан чапле пöлекым ыштен. Кугу Ачамланде сарыште сенымылан 75 ий темме лүмеш салтаклан пу гыч шарныктышым ямдылен. Салтактын капшын кужытшо – 2,5 метр.

– Мыйын кочам-влак Ион Тимофеевич Сабанцев ден Иосиф Иванович Иванов фашист вайтареш кредалыныт. Сар гыч мөңгö пörтылыныт. Кочам Иосиф Иванович топольым шынден коден. Пушенге электротул воштырлан чаракым ыштен, да тудым пила дене йыгеныт. Тополь арам ынже лий манын, скульптурым ышташ кучылтынам, – оила Дмитрий.

Шордо сенымашым конден

Тений август тұналтыште Йошкар-Олаште пу гыч пучкедыше мастар-влакын «Легенды народа мари» всероссийский фестивалышт икымше гана эртаралтын. Тушто Д.Смородиноват усталыкшым терген. Тудо Юмынудырын образшым ойырен. Писын пучкедымаште шордым, рүдолан символжым, «шочыктен» да икымше верым налын. Ты па-

ша-влакым снимкылаште ужда.

Шочмо кундемыште ойыртемалтмаш рвезылан кугу тангасы-машлаштат сенымашым конда манын ұшанена.

Усталыклан уке мучаш

Д.Смородинов шкенжым түрлö аланыште вяянда. Тыгак лум скульптур-влаклан илышым пöлекла. Дмитрийын эн кугу пашаже, Лум кугыза, кум метр күкшытан лийын. Лумудыржö изиш лапкар – 2,5 метран.

– Лум ден пу, мутат уке, ойыртемалтыт. Скульптурлан эскизым ыштыме годымак тиде шижалтеш. Кажныже шке семынже «кишлана». Икте раш – тидлан шинчымаш, мастарлык да кумыл күлыт, – оила мастар рвезе.

- Мотор, сай скульптурым ышташ писте утларак келша. Тудын кажне ийын кушмо колчаже огеш кой. Пучкедашат йöсö огыл.

- Идалыкын пагытшымат шотыш налман. Пушенгым ноябрьыште але декабрьыште ямдылыман. Ты жапыште сокшо шагал да пырня писын кошка.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.
Фото-влакым еш архив гыч налме.

Шоншо деке - унала

Медведево район У Арбан йоча садашты шыже пайремым эртаренна (снимкыште). Йоча-влак дене пырля чодыраш шоншо деке унала миенна. Тудлан мурым муренна, куштенна, почеламутым каласкаленна, пакчасаскам поген налаш полшенна. Тыгай

пайрем икшыве-шамычым калык ончылно шкем чын кучаш, икте-весым колыштын мошташ туныкта. Занятийлаште налме шинчымашым пенгыдемдаш полша. Пайрем чылалан келшен.
И. СЕМЕНОВА.
Авторын фотожо.

Калык пале

- Шудыр-влак вудакан койыт – лум лийшашлан.
- Корак чот кара – лумлан.

Электротулым аныклыза!

11 ноябрь – энергосбереженийн тунямбал кечыже.

Полемыште мыняр волгыдо, тунар сай манын шонат. Но тиде чын огыл. Кажне полемыште келшыше тул лийшаш. Тыге те электротулым аныклекда да шинчалан каналташ йоным пуэда.

● Кочкышым ямдылыме полемыште тул волгыдо лийшаш. Кочмыверыште нарынчырак тусан тулым кучылтман.

● Писынрак да куштылгынырак помыжалташ манын, мушкылтмо верыште кандалге тусан тул лийшаш.

● Каныме да малыме полемлаште нарынчырак тул шарлышаш. Тыге ноймыда вашкерак пыта да куштылгынырак мален колтеда.

Историйым шерталына

1480 ий 11 ноябрьште Угра энгер воктене Иван III кугыжан руш войскажын да Золотая Орда ханын татар-монгол войскажын вашшогымышт мучашлалтын. Хан руш войска ваштареш сойым тарваташ то-реш лийын. Руш кугыжаныш кредалмаш деч посна эрыкшым портылтен.

1918 ий 11 ноябрьште Икымше тунямбал сар пытен.

Морко посёлкысо 1-ше номеран йоча садашш коштшо ньога-влак да нунын ача-авашт СВО-што улшо сарзе-шамычлан кертмышт семын польшым пуат. Нуно окопысо сортам ышташ калай ате-влакым погат (снимкыште). Ньога-шамыч изи улыт гынат, умылат: сенымашым лишемдаш чылажат кўлешан да шергакан.

И. АЛЕКСЕЕВА.
Авторын фотожо.

Ушан ой

Уке, неле пагыт гынат, туня поро снлан йорлештын огыл.

Василий ЮКСЕРН.

МАРИЙ ЭЛ РЕСПУБЛИКЫН ТҮВЫРА, ПЕЧАТЬ ДА КАЛЫК-ВЛАКЫН ШОТЫШТО МИНИСТЕРСТВИЕ
И. Шкетан урмыш
Марий кугыжаныш драме театр

КЫЛМЕ	НОЯБРЬ
8 кт 1800 ЮМЫНҮДЫР Мокеев / Дель Бего	Н. Гуляшова, С. Владыко
9 кт 1600 МУКШ ОТАР Давыдов / Пасова	С. Чокаев
10 кт 1100 ВОЛШЕБНАЯ ЛАМПА АЛАДИНА Мухометов / Селезнёва	А. Чумов
10 кт 1600 МИКУЛАН – ПРЕЗЕ, ЯКУЛАН – ҮДЫР Кочкарев / Лопырева, Бору, Новикова	А. Аршад
12 кт 1800 СПАСИ КАМЕР-ЮНКЕРА ПУШКИНА История неосуществлённой подвиги	М. Хайфиц
14 кт 1800 ЭЛНЕТ Давыдов	С. Чокаев
16 кт 1600 ОРЪЕН МЕЛНА Кочкарев / Сидорова Елена	А. Волков
17 кт 1600 КУЗЕ ГЫН МАРЛАН ЛЕКТАШ ОГЫЛ... Кочкарев / Луи ван ден Босх, Ван ден Вондербек	М. Хайфиц
20 кт 1800 МИЗАНТРОП Триллер	А. Жигалкин
22 кт 1800 ТОРЕШВАТЕ Музыкальный комедия / Уразаева Светлана	С. Навоилов
23 кт 1600 НЫЛ КУВАЛАН ИК СҮАН Кочкарев / Валентинов Евгений	Ф. Булгаков
24 кт 1100 СЕРЕБРЯНАЯ ПАМПАЛЧЕ Мокеев	Э. Давыдов, С. Владыко
26 кт 1800 САЛИКА Музыкальный комедия	С. Навоилов
27 кт 1800 СПАСИ КАМЕР-ЮНКЕРА ПУШКИНА История неосуществлённой подвиги	М. Хайфиц
30 кт 1600 ИК КУРЫМ да ВИЧ ИЙ Кочкарев / Орни как и вель лет	Рекламе.

Тыште администрацийн адырлыкысе - Мария Эл Республикасынын Тувыра, Печать да Калык-Влакын Шотышто Министерствын сайтыште сикретлене сикрет дегенде
Василий ЮКСЕРН

ВАШЕ ТУЛМУШ
РЕДАКЦИОННО-ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ЦЕНТР
«МАРИЙ ЭЛ»

СЕРВИСЫ ПЕРВОГО
СООБЩЕНИЯ
МАРИЙ ЭЛ

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерме шотышто федеральный службыв Юл кундем федеральный округысо управленийыште регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьште пуымо.

Марий Эл Республикасысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.
Директор – Е.И. КУЗНЕЦОВ.
Тун редактор – А.Н. ГРИГОРЬЕВА.

Индекс П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

Учредитель-влак:
Марий Эл Республикасысе Тувыра, Печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве,
Марий Эл Республикасысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Редакций да издатель: Марий Эл Республикасысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ,
424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькыш урем, 20-шо порт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

Газетым редакцияштыште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикасысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме.
Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.
Печатьыш пуымо жап – 14-00, фактически – 13-00.

Авторын да редакцияштын шонымашышт турло лийын кертты. Серыш-влак мӱнгеш огыт колталт. Ак – кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru
Сайтын адресше: ямделий.рф

У конкурс

Шыжын
поаялыкше

Шөртнӧ шыже тольо,
Саска ятыр шочын.
Кугу кавун шуко,
Погем тудым писын.
Алексей ГУСЕВ.
Советский, Кельмаксоласе
«Шонанпыл» йочасада.

Виктория ВОЛКОВА.
Йошкар-Ола.

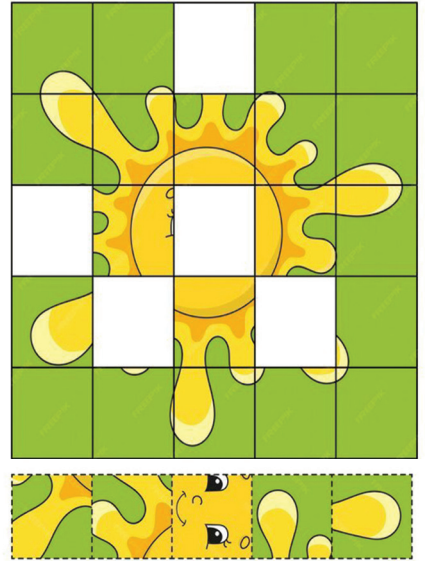
Сафия ОКУНЕВА.
Кужэнгер, Шорсола.

Палаш онай

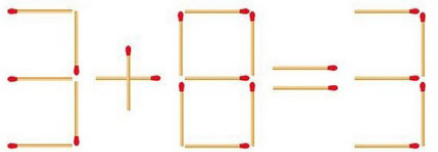
- Ола-влакын тўнямбал кечыштым 31 октябрыште палемдыме.
- Российыште чылаже 1125 ола уло.
- Эн тоштылан Керчыым шотлат. Тудым 2500 ий ончыч чонгымо.
- Эн кугу ола – Москва.
- Эн изи ола – Верхоянск.
- Эн самырык ола – Иннополис.
- Эн мотор олалан икмынярым шотлат: Москва, Санкт-Петербург, Сергиев Посад, Тобольск, Казань.
- Сочи эн кужун шуйналт вочшо олалан шотлалтеш. Кужытшо – 105 километр.

В.СМИРНОВ ямдылен.

Кечылан келшыше ужашым кычалза.

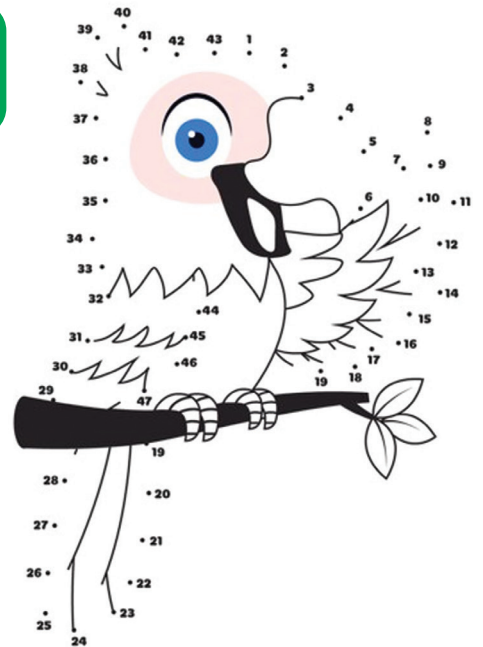
Ик шырым верже дене вашталтен, чын вашмутым ыштыза.

Тушто

- ? Кугу унам толеш да коло вич арням илыде огеш кай.
- ? Лумат огыл, ият огыл, кече ончалеш – пуйто лийынат огыл.

Шола вельсе сўретым ончен, пура могырышто цифр-влакым ушыза да чиялтыза.

Пийлан пӧрт деке миен шуаш полшыза. Шотлыза.

